



gemeente  
Stichtse  
Wecht



# Programma 3. Fysiek



# Beleid programma 3

## Wat hebben we bereikt in 2023?

### Voldoende betaalbare en passende woningen

#### Begroting 2023

**We willen dat alle inwoners een betaalbare en kwalitatief goede woning kunnen vinden. Daarom werken we hard aan het herstellen van de balans op de woningmarkt en investeren we met alle betrokken partijen in een woningmarkt die in balans is. Dat wil zeggen dat de woningbehoefte en het woningaanbod op elkaar aansluiten.**

De vraag naar (betaalbare) woningen is enorm. Er zijn ouderen die uit hun huidige grondgebonden woning naar een appartement of kleinere (gelijkvloerse) woning willen. Jongeren willen een eigen plek om te wonen. Daarnaast zijn er verschillende andere groepen die een woning nodig hebben, zoals statushouders, spoedzoekers, doorstromers uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Iedereen wil niets liever dan een passende woning. We hebben met name een tekort aan sociale huurwoningen, betaalbare koopwoningen en woningen in de middenhuur. Binnen deze typen woningen is er vooral behoefte aan woningen voor starters en senioren.

Op basis van de huidige prognoses is er in Stichtse Vecht tot 2040 behoefte aan 3.750 woningen. Op dit moment zijn er voldoende woningbouwplannen om aan deze behoefte te voldoen met een totaal van 4.500 woningen.

We bouwen niet alleen in de grote kernen we letten ook op een goede spreiding van projecten over de gemeente, zodat de vitaliteit van de kernen wordt vergroot. Daarnaast onderzoeken we of we tussen 2030 en 2040 bij het knooppunt Breukelen (het stationsgebied) ca 3.000 woningen kunnen toevoegen. Voor de gehele periode tot 2040 gaat het dus in Stichtse Vecht om minimaal 4.500 en maximaal 7.500 woningen.

Een stevige opdracht en tegelijkertijd een kans om onze ambities op de woningmarkt waar te maken. In Stichtse Vecht bouwen we 30% sociale huur. Om te garanderen dat sociale huurwoningen ook op langere termijn beschikbaar blijven, gaan we de exploitatie van sociale huurwoningen exclusief aan woningbouwcorporaties toekennen. Onze wettelijke taak ten aanzien van de huisvesting van statushouders voeren we uit. Hierbij houden we vanzelfsprekend oog voor reguliere woningzoekenden.

De bouw van woningen vindt altijd plaats in de bestaande omgeving. Een omgeving waar inwoners aan gewend zijn. Voor diezelfde inwoners bouwen we deze woningen. Om te zorgen dat Stichtse Vecht een prettige en leefbare omgeving blijft benaderen we woningbouwprojecten als gebiedsontwikkeling. Naast woningen voor diverse doelgroepen zal er daarom ook gekeken worden naar de voorzieningen in een wijk, buurt of dorp. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan goede bereikbaarheid (OV, fiets en auto), maatschappelijke voorzieningen, openbaar groen, speelvoorzieningen, parkeren en ruimte voor ondernemers. Dit betekent een meer strategische benadering op het niveau van (deel)gebieden, wijken en dorpen.

Bij deze opgave hebben we de volgende ambities:

- We bouwen tot 2030 4.500 woningen
- We versterken de samenwerking met de woningbouwcorporaties
- We actualiseren de Woonvisie
- We kijken naar mogelijkheden voor permanente bewoning van recreatiewoningen
- We bekijken woningbouw vanuit een breder perspectief

## Wat hebben wij daarvoor gedaan in 2023?

### Doelgroepenverordening

#### Mijlpalen

1. Vaststellen doelgroepenverordening

#### Realisatie



#### Realisatie

In de Woonvisie 2023-2030 is aangegeven dat wij onderzoeken of doelgroepen opgenomen kunnen worden in de nieuwe huisvestingsverordening. Door omstandigheden is een aantal belangrijke onderdelen van de woonvisie (dit was al een opdracht uit de vorige woonvisie) nog niet tot stand gekomen, waaronder de doelgroepenverordening. Dit wordt in 2024 opgepakt, waarbij ook extra capaciteit is toegevoegd.

### Haagstede (155 woningen) in voorbereiding

#### Mijlpalen

1. Start bouw

#### Realisatie



## **Realisatie**

De gemeente heeft de randvoorwaardelijke werkzaamheden afgerond. De opdrachtnemer kan starten met de woningbouw:

- De omgevingsvergunning is verleend.
- De rotonde aan de Floraweg is aangelegd en in gebruik genomen.
- Naar verwachting start de woningbouw in Q2 2024.

## **Herziening woonvisie**

### **Mijlpalen**

1. Vaststellen woonvisie

## **Realisatie**



## **Realisatie**

De Woonvisie is op 29 september 2023 door de gemeenteraad vastgesteld.

## **Nieuwer Ter Aa (50 woningen) in voorbereiding**

### **Mijlpalen**

1. Ontwerp bestemmingsplan/ Omgevingsplan

## **Realisatie**



## **Realisatie**

Het college heeft eind 2023 ingestemd met het ontwerp bestemmingsplan. Raadsbehandeling van het bestemmingsplan wordt uiterlijk verwacht in het tweede kwartaal van 2024.

## **Planetenbaan/Ruimtekwartier in voorbereiding**

### **Mijlpalen**

1. Vaststellen grondexploitatie

## **Realisatie**



## **Realisatie**

De ontwikkelkaders en het gebiedsfonds zijn in 2023 vastgesteld. Eind 2023 is het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. De anterieure overeenkomsten zijn met twee van de vier ontwikkelaars gesloten. Met twee partijen vinden aanvullende gesprekken plaats.

## **Projecten in uitvoering**

### **Mijlpalen**

1. Opleveren 110 woningen + 260 studentenwoningen

## **Realisatie**



## **Realisatie**

In 2023 zijn twee woningbouwprojecten opgeleverd: Vecht en Veld in Vreeland (totaal 60 woningen) en het project Vechtvoorde in Breukelen (29 woningen). Bovendien hebben we in 2023 omgevingsvergunningen verleend voor de volgende woningbouwprojecten in Maarssenbroek: Kwadrant fase 2 (499 woningen), Bisonspoor 332 (75 woningen) en Haagstede fase 1 (139 woningen).

## **Woningbouwprogramma**

### **Mijlpalen**

1. Vaststellen Woningbouwprogramma

## **Realisatie**



## **Realisatie**

Het woningbouwprogramma is onderdeel van de Woonvisie die op 29 september 2023 is vastgesteld door de raad.

## **Zuilense Vecht (125 tot 150 woningen in voorbereiding)**

### **Mijlpalen**

1. Vaststellen inrichtingsplan
2. Vaststellen Bestemmingsplan



## Realisatie



### Realisatie

Wij hebben op 12 juni 2023 het stedenbouwkundig plan voor de woonbuurt en het voorlopig ontwerp inrichtingsplan voor het sportief park Zuilense Vecht vastgesteld. Het bestemmingsplan is door de raad op 19 december 2023 vastgesteld.

## Wat hebben we bereikt in 2023?

### Een klimaatbestendige leefomgeving en duurzame energievoorziening

#### Begroting 2023

**We willen een klimaatbestendige en daarmee gezonde en veilige leefomgeving, waarbij energiebesparing en een grotere onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen belangrijke pijlers zijn.**

De lokale urgentie van deze opgave volgt uit mondiale trends en ontwikkelingen; klimaatverandering en afspraken hierover in het Klimaatakkoord, de schaarste (en daarmee samenhangende prijsstijgingen) van fossiele brandstoffen en het belang van een goede luchtkwaliteit. Om de CO<sub>2</sub>-uitstoot te verlagen en uitputting van fossiele brandstoffen voor te zijn, werken we in Stichtse Vecht aan slimme besparingen, het opwekken van meer duurzame energie en nemen we geleidelijk afscheid van aardgas. We zijn lokaal en regionaal in gesprek om deze overstap zo haalbaar en betaalbaar mogelijk te maken voor Stichtse Vecht en haar inwoners. De energietransitie is van iedereen en kunnen we alleen samen maken. Het is geen gemakkelijke opgave. Samen werken we aan een gezonde, duurzame en prettige leefomgeving.

Bij deze opgave hebben we de volgende ambities:

- We nemen onze verantwoordelijkheid als het gaat om de klimaatverandering
- We maken afspraken met verhuurders van woningen
- We kijken realistisch naar de energietransitie
- We verplichten niemand om van het gas af te gaan

## Wat hebben wij daarvoor gedaan in 2023?

### Afvalscheidingsstation

#### Mijlpalen

1. Besluit nieuwe locatie en investeringskrediet
2. Ontwerpbestemmingsplan ter visie leggen

## Realisatie



### Realisatie

Het besluit over de nieuwe locatie is in de zomer van 2022 genomen en de raad heeft het investeringskrediet beschikbaar gesteld. Het ontwerpbestemmingsplan is in het laatste kwartaal van 2023 ter inzage gelegd. Het voorlopig ontwerp voor gebouwen en terreinen is vastgesteld. De aanbestedingsprocedure voor de gebouwen is gestart. De komende maanden wordt het bouwterrein voorbelast en aan het einde van het derde kwartaal start de bouw.

### Duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijke gebouwen

#### Mijlpalen

Er zijn geen mijlpalen geformuleerd in de begroting 2023.

## Realisatie



### Realisatie

Aan de hand van de Vastgoednota Stichtse Vecht is de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed aangepakt. Leidend hierin is het uitvoeringsplan 'Verduurzaming gemeentelijk vastgoed'. De 21 vastgoedobjecten uit de kernvoorraad en die benoemd zijn in dit plan hebben de focus.

De verduurzaming aan de hand van de mogelijke quick wins van de objecten is volgens plan uitgevoerd, al dan niet na inspectie van de ODRU. Voorbeelden hiervan zijn:

- De vervanging van PL- en TL-verlichting door LED in o.a. bibliotheek Kockengen, fietsenstalling GAK (Gemeentelijk Administratie Kantoor) en sport- en recreatiecentrum 't Kikkerfort.
- De isolatie van leidingen, appendages en ventilatiekanalen in o.a. 't Kikkerfort, het GAK en sporthal Kockengen.

- Het installeren en analyseren van een Energie Monitoring Systeem bij de grootste energieverbruikers.
- Op het dak van het cultureel centrum in Loenen zijn een sedum-dakbedekking en PV-panelen geplaatst.

Bij onder andere de zolder van Goudestein, sporthal Kockengen en het GAK is de transitie naar LED-verlichting in voorbereiding of in uitvoering. Dit geldt ook voor het plaatsen van PV-panelen op het dak van Kansis in Breukelen. Uiteraard zijn en worden grootschalige verbeteringen en aanpassingen zo dicht mogelijk gepland bij

de natuurlijke onderhoudsmomenten. Daar waar verduurzaming een onderdeel uitmaakt van een groter geheel (bijvoorbeeld renovatie of verbouwing) is het opzetten van een totaal project vanzelfsprekend. Dit geldt voor circa een kwart van de kernvoorraad.

### Project Kockengen Waterproof

#### Mijlpalen

1. Afronding fase 9 Welgelegen Zuid
2. Raadsvoorstel fase 4b Oude Kern en fase 7 Dreef

#### Realisatie



#### Realisatie

Begin mei 2022 zijn de fasen 8 en 9 in Kockengen gestart. De werkzaamheden liepen uit door de weersomstandigheden. Fase 8 is half maart 2023 afgerond en daarna is gestart met fase 9. De intentie is om beide fasen in maart 2024 af te ronden. Door de oorlog in Oekraïne waren er forse kostenstijgingen voor bouwstoffen.

### Uitvoeringsprogramma op weg naar nieuwe energie

#### Mijlpalen

1. Opleveren uitvoeringsprogramma Op Weg Naar Nieuwe Energie

#### Realisatie



#### Realisatie

Het uitvoeringsprogramma 'Op Weg Naar Nieuwe Energie' is opgeleverd. Op dinsdag 30 mei 2023 zijn de mijlpalen en monitoringssystematiek uit het uitvoeringsprogramma vastgesteld door uw gemeenteraad. Parallel aan het jaarverslag wordt een stand van zaken en aanzien van het uitvoeringsprogramma gegeven.

### Zuilense Vecht

#### Mijlpalen

1. Vaststellen inrichtingsplan
2. Vaststellen Bestemmingsplan
3. Aanbesteding concessiehouder warmteplan

#### Realisatie



#### Realisatie

In 2023 is, in samenwerking met de provincie Utrecht, voor het totale plangebied Zuilense Vecht de aanbesteding voor een concessiehouder voor het warmtesysteem voorbereid. Deze aanbesteding zou in Q4 2023 worden opgestart. Uit marktconsultatie is echter gebleken dat meerdere marktpartijen twijfels hebben over de haalbaarheid van een concessie voor een collectief warmtesysteem in gebiedsontwikkeling Zuilense Vecht. Ook is gebleken dat reeds gemaakte en te maken kosten leiden tot een onrendabele businesscase en dat deze kosten niet in verhouding staan tot de relatief kleine gebiedsontwikkeling. Daarnaast gaf Stedin aan dat het beoogde collectieve warmtesysteem niet in aanmerking komt voor uitzondering op de door Stedin gehanteerde wachtrij, omdat het een niet-gebouwgebonden voorziening is. Dit betekent dat de voor het warmtesysteem benodigde elektriciteitsaansluiting pas geleverd kan worden in of na 2029, terwijl de oplevering van de woningen gepland is in 2027/2028. Door de gewijzigde omstandigheden is de procedure voor de aanbesteding stopgezet, is onderzoek gedaan naar alternatieven en wordt een voorstel voorbereid om de voorgestelde collectieve warmtevoorziening te heroverwegen.

### Wat hebben we bereikt in 2023?

#### Bereikbare, duurzame en verkeersveilige mobiliteit

##### Begroting 2023

**We willen bereikbare, duurzame en verkeersveilige vervoersstromen die leefbaar en gezond zijn voor iedereen. Dit doen we zonder verdere groei van het autoverkeer door vooral een toename van andere modaliteiten zoals fiets, openbaar vervoer en voetgangersverkeer.**

Wij zien dat de mobiliteit op onze wegen toeneemt. Dit is onder andere het gevolg van de centrale ligging van onze gemeente tussen Utrecht en Amsterdam en het toenemende inwoneraantal in onze provincie. Er wordt gewerkt aan een nieuw mobiliteitsprogramma. Het college stelt een startnotitie op en legt deze voor aan de gemeenteraad. We geven prioriteit aan openbaar vervoer, fiets en verkeersveiligheid. Daarbij hebben we oog voor de verschillen in bereikbaarheid van verschillende delen van onze gemeente en de daarbij passende vervoersstromen.

Bij deze opgave hebben we de volgende ambities :

- We anticiperen op de toename van de mobiliteit

- We zetten in op doorstroming van A naar B
- We kijken met een nieuwe blik naar de parkeernormen
- We betrekken inwoners om de juiste keuzes te maken
- We zien kansen bij station Breukelen

## Wat hebben wij daarvoor gedaan in 2023?

### Knooppunt Breukelen

#### Mijlpalen

1. Opleveren strategische verkenning

#### Realisatie



#### Realisatie

De strategische verkenning van knooppunt Breukelen is in september 2023 in de raad behandeld. Daarbij heeft de raad verschillende punten meegegeven. De collegereactie op de door de raad aangegeven punten is ook door de raad vastgesteld.

### Mobiliteitsprogramma

#### Mijlpalen

1. Vaststellen mobiliteitsprogramma

#### Realisatie



#### Realisatie

Het mobiliteitsprogramma is aangehouden in afwachting van de benoeming van de vervangend wethouder verkeer. We verwachten het programma in het tweede kwartaal van 2024 aan de raad te presenteren.

## Wat hebben we bereikt in 2023?

### Veilige en leefbare buurten, dorpen en landelijk gebied

#### Begroting 2023

**Wij willen dat iedereen in Stichtse Vecht veilig kan wonen en ondernemen én we willen werken aan een krachtig en vitaal landelijk gebied, met een goede balans tussen natuur, landbouw, water, cultuurhistorie, landschap en recreatie.**

De gemeente kiest naast handhaving voor aanpak van de wijken. Hiermee verbeteren we de leefbaarheid in de verschillende wijken en kernen. Dit doen we samen met de inwoners. Maarssenbroek Samen, Schoon, Heel en Veilig is daar een goed voorbeeld van. We zetten in op een gezonde en toegankelijke omgeving waarin jong en oud fijn wonen, werken en hun vrije tijd doorbrengen. Op een vitale en krachtige samenleving. Naast het stedelijk gebied kijken we ook naar de toekomst van het landelijk gebied. Hoe kunnen we boeren helpen bij de ontwikkelingen waarvoor ze staan waarbij we rekening houden met de natuur en het cultuurhistorische landschap die we in ons midden hebben. Om zo ondermijning te voorkomen. Dit doen we samen met inwoners en de andere overheden.

Bij deze opgave hebben we de volgende ambities:

- We zijn samen verantwoordelijk voor een veilige leefomgeving
- We zorgen voor vitale kernen
- We zorgen voor een schone en groene openbare ruimte
- We koesteren ons waardevolle gebied
- We kijken naar kansen voor verbreding van de boer

## Wat hebben wij daarvoor gedaan in 2023?

### Leefbaarheid

#### Mijlpalen

1. Startnotitie Integrale visie Maarssenbroek

#### Realisatie



#### Realisatie

In de Kadernota 2024 heeft de raad middelen beschikbaar gesteld om een start te kunnen maken met (gebiedsgerichte) omgevingsprogramma's. Op basis van de toegekende middelen is inmiddels een vacature vervuld per 1 maart 2024. Daarnaast werken we aan een kader om tot een afgewogen keuze voor een gebiedsgericht omgevingsprogramma te komen. In 2024 starten wij met de eerste gebiedsgerichte omgevingsprogramma's.

## Vitaal platteland

### Mijlpalen

1. Plan van Aanpak programma Vitaal Platteland

#### Realisatie



#### Realisatie

Er is een boerentafel opgericht. Aan deze overlegtafel bespreken wij samen met boeren de actuele ontwikkelingen in het landelijk gebied. Daarnaast zijn de gesprekken met de provincie en waterschappen geïntensiveerd om zo meer grip te krijgen op de ontwikkelingen in het landelijk gebied. We bereiden de start van het programma voor en we leggen een relatie met gebiedsgericht programma 'Landelijk gebied'.

## Vitale kernen

### Mijlpalen

1. Oplevering regionaal beleidsstuk vitale kernen

#### Realisatie



#### Realisatie

Om een eenduidig begrip van vitale kernen te bepalen en daaraan uitvoering te geven, vond een gezamenlijk lobbytraject plaats om de vitale kernen onder de aandacht te brengen bij het nieuwe provinciaal bestuur. In 2024 wordt vervolgd gegeven aan het programma 'Vitale kernen in de regio'.

## Verbonden partijen

Binnen dit programma werken we samen met Plassenschap Loosdrecht e.o., Recreatieschap Stichtse Groenlanden, Omgevingsdienstregio Utrecht (ODRU), Afvalverwijdering Utrecht (AVU), Stichting Milieu Educatief Centrum Maarssen (MECC) en Stichting Urgentiecommissie West Utrecht (SUWU). Voor nadere toelichting hieromtrent verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

Wij werken met de regiogemeenten in U10-verband samen aan de grote maatschappelijke opgaven.



# Financieel overzicht programma 3

## Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Programma 3	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Saldo 2023
Lasten				
0.8 Overige baten en lasten (stelposten)	34	12	0	-12
2.0 Verkeer, vervoer en waterstaat	12.235	12.505	12.331	-174
5.7 Openbaar groen	6.819	7.242	6.810	-432
7.2 Riolering	6.000	6.025	5.604	-421
7.3 Afval	7.331	7.345	7.667	322
7.4 Milieubeheer	2.744	5.012	3.382	-1.630
7.5 Begraafplaatsen	480	508	579	71
8.0 Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	7.568	15.965	8.159	-7.806
<b>Totaal Lasten</b>	<b>43.212</b>	<b>54.613</b>	<b>44.532</b>	<b>-10.080</b>
Baten				
0.8 Overige baten en lasten (stelposten)	-172	-172	0	172
2.0 Verkeer, vervoer en waterstaat	-209	-204	-433	-230
5.7 Openbaar groen	-153	-286	-456	-170
7.2 Riolering	-7.440	-7.440	-7.034	405
7.3 Afval	-9.079	-9.079	-9.076	3
7.4 Milieubeheer	-200	-2.358	-1.030	1.328
7.5 Begraafplaatsen	-483	-518	-557	-39
8.0 Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	-4.131	-11.834	-7.334	4.500
<b>Totaal Baten</b>	<b>-21.867</b>	<b>-31.890</b>	<b>-25.921</b>	<b>5.969</b>
<b>Gerealiseerd saldo van baten en lasten</b>	<b>21.345</b>	<b>22.723</b>	<b>18.612</b>	<b>-4.111</b>
Stortingen				
0.10 Mutaties reserves	932	4.199	4.246	47
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	-1.019	-7.658	-6.632	1.026
Mutaties reserves	-86	-3.459	-2.386	1.073
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>21.258</b>	<b>19.264</b>	<b>16.225</b>	<b>-3.038</b>

## Toelichting lasten en baten per soort kosten

Fysiek	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
(x €1.000)	2023	2023	2023	2023
Toegerekende personeelslasten	9.466	9.084	10.270	1.186
Kapitaallasten	6.257	5.872	5.528	-344
Overige lasten	27.489	37.067	28.735	-8.332

Overige verrekeningen GREX	-	2.590	-	-2.590
<b>Totaal lasten</b>	<b>43.212</b>	<b>54.613</b>	<b>44.532</b>	<b>-10.080</b>
Baten	-23.008	-28.059	-24.755	3.305
Overige verrekeningen GREX	1.141	-3.831	-1.166	2.665
<b>Totaal baten</b>	<b>-21.867</b>	<b>-31.890</b>	<b>-25.921</b>	<b>5.969</b>
<b>Gerealiseerde saldo van baten en lasten</b>	<b>21.345</b>	<b>22.723</b>	<b>18.612</b>	<b>-4.111</b>
Toevoeging aan reserves	932	4.199	4.246	47
Onttrekking aan reserves	-1.019	-7.658	-6.632	1.026
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>21.258</b>	<b>19.264</b>	<b>16.225</b>	<b>-3.038</b>

## Toelichting van de verschillen in de lasten

Analyse verschillen lasten (x €1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil
Lasten	54.613	44.532	-10.080
<b>Toelichting</b>		<b>Taakveld</b>	<b>Bedrag</b>
Toegerekende personeelslasten (zie paragraaf bedrijfsvoering)		div	1.186
Kapitaallasten		div	-337
Personeelslasten buiten loonsom. Er is buiten de loonsom ingehuurd voor met name versnelling woningbouw, andere ontwikkelprojecten, omgevingsvergunningen en omgevingswet (€ 398.000). Hier staan deels ook hogere ontvangen leges omgevingsvergunningen tegenover.		div	354
De hoge energieprijzen zorgden ervoor dat de gemeente in 2023 hogere energielasten had. Deze overschrijding kan worden gedekt uit een reservering voor hogere energielasten in 2023 op programma 1.		div	872
De uitvoering van de werkzaamheden aan de plompbrug (zie ook Bestuursrapportage 2023) zijn later gestart dan gepland. Hierdoor zijn er minder kosten gemaakt, maar zal er ook minder worden onttrokken uit de reserve (zie mutatie reserves). De uitvoering staat gepland voor 2024.		2.1	-1.093
Het leefbaarheidsbudget is niet volledig besteed, met name doordat er minder aanvragen voor sociale- en fysieke (buurt)initiatieven werden ingediend.		2.1	-82
Door een gebrek aan uitvoeringskracht is er minder planmatig onderhoud uitgevoerd met betrekking tot verkeersprojecten.		2.1	-72
Onderbesteding op verschillende materiële budgetten (o.a. organisatiekosten en bediening bruggen), voornamelijk doordat gekozen is voor inzet van ingehuurd personeel (zie ook 'personeelslasten buiten loonsom').		2.1	-278
Verkeersmaatregelen. In de 2e helft van 2023 is de bezetting op orde gebracht. Voor 2023 resulteert dit in een beperkte overschrijding van het budget.		2.1	-79
Er is meer (correctief) onderhoud uitgevoerd dan verwacht aan verkeersregelinstanties, openbare verlichting, wegen en civiele kunstwerken, als gevolg van achterstanden in het vervangen van objecten.		2.1	177
In de 2e helft van 2022 is de bezetting op orde gebracht. Voor 2023 resulteert dit in een beperkte overschrijding van het budget overige wegen.		2.1	72
Door een inhaalslag op de onderhoudswerkzaamheden is er sprake van een overschrijding op het budget voor de veerdiensten.		2.5	45
Er zijn meer kosten gemaakt voor het planmatig onderhoud van het openbaar groen. Op basis van de indexcijfers van het CROW zijn prijzen in bestaande overeenkomsten in veel gevallen tot wel 14% geïndexeerd. Meer dan 10% hoger dan de toegepaste indexatie van budgetten in de Begroting 2023 (3,1%). Zie ook de Bestuursrapportage 2023. Dit wordt deels gecompenseerd door lagere kosten voor natuur en biodiversiteit en het onderhoud van speeltoestellen.		5.7	-69
Er is een overschrijding van het budget voor de instandhouding van het pand Goudestein (SIM) door uitgestelde werkzaamheden. Het budget zal in 2024 worden uitgegeven.		5.7	-87
Mede als gevolg van onvoldoende uitvoeringskracht vallen de kosten voor onderhoud aan water en kades (baggeren, bermen, kades, beschoeiingen) lager uit dan geraamd. Zie ook de Bestuursrapportage 2023.		5.7	-300
Er zijn gelden ontvangen voor het uitvoeringsplan toezicht en handhaving Plassenschap Loosdrecht e.o.. De werkzaamheden en bijbehorende kosten vinden plaats in 2024.		5.7	116
Project Legakkerherstel fase 2: De kosten worden gedekt door de reserve 'Oostelijke Vechtplassen', waarin de verkregen middelen vanuit het Groenfonds zijn gestort. Tegenover de kosten staat derhalve een onttrekking uit de reserve (zie ook mutatie reserves). De afronding heeft lichte vertraging opgelopen, waardoor de realisatie van de laatste lasten en de dekking uit de reserve in 2024 zullen plaatsvinden.		5.7	-213
Door personeelskrapte is er achterstand in de uitvoering van onderhoud en onderzoeken bij riolering.		7.2	-562
De inzamelkosten voor afval vallen hoger uit door meerkosten tuinvuilzakken, indexering, hogere kosten papierinzameling en de inzameling van kerstbomen.		7.3	560
Er zijn voor meerdere onderdelen (o.a. omgevingsplannen, adviseren WABO, omgevingswet) minder uren afgenomen bij de ODRU dan verwacht (circa €195.000). Dit wordt deels gecompenseerd door een nadeel op inhuurlasten van circa € 85.000 (zie ook: inhuur buiten de loonsom). Per saldo circa €110.000.		7.4	-195
Er zijn (specifieke) uitkeringen ontvangen vanuit het Rijk voor duurzaamheid. Deze kunnen in 2023 en de komende jaren worden ingezet voor bijvoorbeeld de inzet van capaciteit en de aanpak		7.4	-1.192

van energiearmoede. Dit jaar zijn niet alle middelen besteed, maar voor 2024 en verder zijn plannen gemaakt om deze middelen in te zetten. Omdat er minder lasten zijn gemaakt dan geraamd, worden ook de baten naar beneden bijgesteld (lagere uitkeringen).		
Meer onderhoud geluidwerende voorzieningen, vanwege achterstand vervangingsopgave.	7.4	59
Voor de lopende grondexploitaties waren uitgaven en inkomsten geraamd die in 2023 niet konden worden gerealiseerd. Voor een aantal ontwikkellocaties zijn vooruitlopend op de vaststelling van de grondexploitatie (voorbereidings)kosten gemaakt.	8.0	-8.341
Bij het voorstel van de jaarstukken 2023 stellen wij u voor om deze kosten in 2023, via het jaarrekeningsaldo, ten laste van de Algemene reserve te laten komen. Na het vaststellen van de grondexploitaties in 2024 worden de hierop betrekking hebbende inkomsten weer ten gunste gebracht van de Algemene reserve. Voor de toelichting op de grondexploitaties verwijzen we u naar de paragraaf Grondbeleid en de Mutaties reserves.		
In afwachting van de invoering van de Omgevingswet in 2024 zijn niet alle werkzaamheden voor de actualisatie van bestemmingsplannen in 2023 verricht.	8.0	-131
Van het beschikbare budget voor de invoering van de Omgevingswet is in 2023 extern personeel ingehuurd (€ 168.000). Zie paragraaf Bedrijfsvoering. Hierdoor lijkt het bedrag dat vrijvalt van de beschikbare middelen hoger dan het daadwerkelijke saldo. Het daadwerkelijke restantbedrag is ongeveer € 90.000.	8.0	-257
In 2023 is niet het volledige budget voor het beschermd wonenproject ingezet, dit project loopt in de komende jaren nog door.	8.0	-133
Overig	Diverse	-100
<b>Totaal mutatie lasten programma 3</b>		<b>-10.080</b>

## Toelichting van de verschillen in de baten

Analyse verschillen baten (x €1.000)	Begroting 2023	Realisatie 2023	Vershil
Baten	-31.890	-25.921	5.969
<b>Toelichting</b>		<b>Taakveld</b>	<b>Bedrag</b>
Meeropbrengsten kabels en leidingen door een inhaalslag		2.1	-212
Door verkoop van snippergroen eind 2023 zijn er meer baten geboekt dan begroot.		5.7	-137
Voor Boom en Bosch en Goudestein zijn subsidies ontvangen voor de instandhouding van de panden. Hier staan ook lasten tegenover.		5.7	132
Ten behoeve van het Plassenschap zijn er baten ontvangen. Hier staan onderhoudslasten tegenover.		5.7	-126
Rioolheffing		7.2	414
Er zijn (specifieke) uitkeringen ontvangen vanuit het Rijk voor duurzaamheid. Deze kunnen in 2023 en de komende jaren worden ingezet voor bijvoorbeeld de inzet van capaciteit en de aanpak van energiearmoede. Dit jaar zijn niet alle middelen besteed, maar voor 2024 en verder zijn plannen gemaakt om deze middelen in te zetten. Omdat er minder lasten zijn gemaakt dan geraamd, worden ook de baten naar beneden bijgesteld (lagere uitkeringen).		7.4	1.446
In 2023 zijn extra legesinkomsten ontvangen. Dit wordt veroorzaakt door een aantal grotere projecten die in het laatste half jaar van 2023 vergunning technisch zijn afgerond. Voor de afhandeling van de omgevingsvergunningen zijn extra kosten gemaakt voor de inhuur van extra personeel (zie paragraaf Bedrijfsvoering).		8.0	-3.596
Voor de lopende grondexploitaties waren uitgaven en inkomsten geraamd die in 2023 niet konden worden gerealiseerd. Voor de toelichting op de grondexploitaties verwijzen we u naar de paragraaf Grondbeleid en de Mutaties reserves.		8.0	7.969
De ontvangen (specifieke) uitkering voor het beschermd wonenproject zijn in 2023 niet volledig ingezet. Dit project loopt in de komende jaren nog door.		8.0	140
Overig		Diverse	-61
<b>Totaal mutatie baten programma 3</b>			<b>5.969</b>

## Toelichting reservemutaties

Mutaties reserves 2023	Bedrag
<i>Stortingen</i>	
Grondexploitaties - Per saldo is de storting hoger dan begroot. Dit komt onder andere door de aanvulling van het risicodeel van de Grondexploitaties. Voor de toelichting op het verloop van de reserve Grondexploitaties verwijzen we u naar de paragraaf Grondbeleid.	-47
<b>Totaal stortingen</b>	<b>-47</b>
<i>Onttrekkingen</i>	
Civiele kunstwerken/bruggen - Per saldo is de onttrekking lager dan begroot. Dit mede door een lagere uitvoeringscapaciteit. Het project zal grotendeels in 2024 tot uitvoering komen.	-855

Grondexploitaties - Per saldo is de onttrekking lager dan begroot. Dit komt door een lagere onttrekking voor het restant van de versnelling van grote projecten en een hogere onttrekking voor de toevoegingen aan de verliesvoorzieningen voor een aantal grondexploitaties. Voor de toelichting op het verloop van de reserve Grondexploitaties verwijzen we u naar de paragraaf Grondbeleid.	-167
Overige mutaties	-4
<b>Totaal onttrekkingen</b>	<b>-1.026</b>
<b>Totaal mutaties reserves programma 3</b>	<b>-1.073</b>